

Sbírka soudních rozhodnutí

Věc T-90/11

**Ordre national des pharmaciens (ONP) a další
v.
Evropská komise**

„Hospodářská soutěž — Kartelové dohody — Francouzský trh analýz v oboru lékařské biologie — Rozhodnutí konstatující porušení článku 101 SFEU — Sdružení podniků — Profesionální komora — Předmět kontroly a šetření — Podmínky provádění článku 101 SFEU — Protiprávní jednání z hlediska účelu — Minimální cena a překážky rozvoje skupin laboratoří — Jediné a trvající protiprávní jednání — Důkaz — Nesprávná skutková posouzení a nesprávná právní posouzení — Výše pokuty — Bod 37 pokynů pro výpočet pokut z roku 2006 — Plná jurisdikce“

Shrnutí – rozsudek Tribunálu (devátého senátu) ze dne 10. prosince 2014

- Hospodářská soutěž — Unijní pravidla — Podnik — Pojem — Výkon hospodářské činnosti — Činnosti, které jsou spojeny s výkonem veřejné moci — Vyloučení — Meze — Zneužití pravomoci*
(Článek 101 odst. 1 SFEU)
- Kartelové dohody — Rozhodnutí sdružení podniků — Pojem sdružení podniků — Profesionální komora — Kritéria posouzení — Národní lékárnická komora — Zahrnutí — Narušení hospodářské soutěže — Odůvodnění vycházející z obecného zájmu — Neexistence v případě, že profesionální komora překročí rámec stanovený zákonodárcem — Uplatňování pravidel hospodářské soutěže*
(Článek 101 odst. 1 SFEU)
- Hospodářská soutěž — Unijní pravidla — Pravomoc členských států omezovat svobodu usazování z důvodu ochrany veřejného zdraví — Nedostatek vlivu na nezpůsobilost soukromých subjektů odchýlit se od pravidel hospodářské soutěže*
(Článek 49 SFEU a čl. 101 odst. 1 SFEU)
- Hospodářská soutěž — Správní řízení — Rozhodnutí Komise, kterým se konstatuje protiprávní jednání — Povinnost Komise prokázat protiprávní jednání — Dosah důkazního břemene — Posouzení důkazů jako celku — Soudní přezkum — Rozsah*
(Článek 101 odst. 1 SFEU; nařízení Rady č. 1/2003, články 2 a 31)
- Kartelové dohody — Rozhodnutí sdružení podniků — Lékárnická komora — Povinnost jednat v rámci stanoveném vnitrostátní právní úpravou, jež je v souladu s právem Unie*
(Článek 101 odst. 1 SFEU)

6. *Kartelové dohody — Rozhodnutí sdružení podniků — Lékárnická komora — Rozhodnutí přijatá mimo rámec zákonné pravomoci — Nepřípustnost*
(Článek 101 odst. 1 SFEU)
7. *Hospodářská soutěž — Správní řízení — Kontrolní pravomoc Komise — Rozhodnutí nařizující kontrolu — Povinnost uvést odůvodnění — Rozsah — Povinnost uvést předmět a účel kontroly, aniž by byla provedena přesná právní kvalifikace protiprávních jednání*
(Článek 101 odst. 1 SFEU a článek 296 SFEU; nařízení Rady č. 1/2003, čl. 20 odst. 4)
8. *Žaloba na neplatnost — Přípustnost — Fyzické nebo právnické osoby — Podnik, jemuž je určeno oznámení námitek, který nezpochybnil v průběhu správního řízení skutkové nebo právní okolnosti uvedené v tomto oznámení — Omezení výkonu práva podat žalobu — Neexistence*
(Články 101 SFEU, 102 SFEU a čl. 263 čtvrtý pododstavec SFEU; Listina základních práv Evropské unie, článek 47 a čl. 52 odst. 1)
9. *Hospodářská soutěž — Správní řízení — Vyšetřovací pravomoci Komise — Využívání informací shromážděných během kontroly — Meze — Zahájení šetření chování, která jsou v rozporu s pravidly hospodářské soutěže v jiném odvětví, která vyšla najevo náhodou během vyšetřování — Přípustnost*
(Nařízení Rady č. 1/2003, čl. 20 odst. 4)
10. *Kartelové dohody — Jednání ve vzájemné shodě — Pojem — Protisoutěžní účel nebo důsledek — Kritéria posouzení — Použití stejných kritérií na dohodu, rozhodnutí nebo jednání ve vzájemné shodě*
(Článek 101 odst. 1 SFEU)
11. *Kartelové dohody — Narušení hospodářské soutěže — Kritéria posouzení — Protisoutěžní předmět — Dostatečné zjištění — Rozlišování mezi jednáními, která jsou protiprávními z hlediska účelu a účinku*
(Článek 101 odst. 1 SFEU)
12. *Kartelové dohody — Narušení hospodářské soutěže — Dohoda, jejímž účelem je omezit hospodářskou soutěž — Souběžné sledování legitimních cílů — Neexistence vlivu — Překročení mezí svého zákonného poslání profesní komorou — Porušení pravidel hospodářské soutěže*
(Článek 101 odst. 1 SFEU)
13. *Soudní řízení — Předložení nových žalobních důvodů v průběhu řízení — Podmínky — Rozšíření existujícího žalobního důvodu — Nerozšíření — Nepřípustnost*
[Jednací řád Tribunálu, čl. 44 odst. 1 písm. c) a čl. 48 odst. 2]
14. *Hospodářská soutěž — Pokuty — Výše — Určení — Posuzovací pravomoc Komise — Soudní přezkum — Pravomoc unijního soudu přezkoumat věc v plné jurisdikci — Rozsah*
(Články 101 SFEU a 261 SFEU; nařízení Rady č. 1/2003, čl. 23 odst. 2 a článek 31)

15. *Hospodářská soutěž — Pokuty — Rozhodnutí ukládající pokuty — Povinnost uvést odůvodnění — Rozsah — Označení prvků posouzení, které Komisi umožnily vymezit závažnost a dobu trvání protiprávního jednání — Dostatečné informace*

(Články 101 SFEU, 261 SFEU a 296 SFEU; nařízení Rady č. 1/2003, čl. 23 odst. 2 a článek 31)

16. *Hospodářská soutěž — Pokuty — Výše — Určení — Kritéria — Posuzovací pravomoc Komise — Povinnost Komise držet se své předchozí rozhodovací praxe — Neexistence*

(Články 101 SFEU a 261 SFEU; nařízení Rady č. 1/2003, čl. 23 odst. 2)

17. *Hospodářská soutěž — Pokuty — Výše — Určení — Kritéria — Odrazující účinek pokuty — Odrazující účinek ve vztahu jak k podniku jednajícímu protiprávně, tak i ke třetím osobám*

(Článek 101 odst. 1 SFEU; nařízení Rady č. 1/2003, čl. 23 odst. 2)

18. *Hospodářská soutěž — Pokuty — Výše — Určení — Kritéria — Závažnost protiprávního jednání — Kritéria posouzení*

(Článek 101 odst. 1 SFEU; nařízení Rady č. 1/2003, čl. 23 odst. 2)

19. *Hospodářská soutěž — Pokuty — Výše — Určení — Kritéria — Závažnost protiprávního jednání — Povinnost zohlednit konkrétní dopad na trh — Neexistence — Základní úloha kritéria vycházejícího z povahy protiprávního jednání*

(Článek 101 odst. 1 SFEU; nařízení Rady č. 1/2003, čl. 23 odst. 2)

20. *Hospodářská soutěž — Pokuty — Výše — Určení — Kritéria — Polehčující okolnosti — Opatření veřejných orgánů, která měla vliv na dotčené jednání*

(Článek 101 odst. 1 SFEU; nařízení Rady č. 1/2003, čl. 23 odst. 2)

21. *Hospodářská soutěž — Pokuty — Výše — Určení — Kritéria — Povinnost zohlednit finanční situaci dotčeného podniku — Neexistence — Skutečná platební schopnost podniku za zvláštních sociálních souvislostí — Zohlednění*

(Článek 101 odst. 1 SFEU; nařízení Rady č. 1/2003, čl. 23 odst. 2)

1. V oblasti práva hospodářské soutěže se pravidla hospodářské soutěže ve Smlouvě nepoužijí na činnost, která svou povahou, pravidly, jimž podléhá, a svým předmětem nespadá do sféry hospodářských vztahů nebo je spojena s výkonem výsad veřejné moci. Co se však týče disciplinární pravomoci profesní komory, existence takové pravomoci nemůže poskytovat absolutní ochranu proti jakémukoliv tvrzení o jednání omezujícím hospodářskou soutěž, protože zjevně nepřiměřený výkon takové pravomoci by každopádně představoval její zneužití.

(viz body 36, 197, 207)

2. Zákaz stanovený v čl. 101 odst. 1 SFEU se nevztahuje nezbytně na všechna rozhodnutí sdružení podniků, která omezují svobodu jednání stran nebo jedné z nich. Pro účely uplatnění tohoto ustanovení v konkrétním případě je totiž třeba nejprve vzít v úvahu celkový kontext, ve kterém bylo dotčené rozhodnutí sdružení podniků přijato nebo vyvolává účinky, a konkrétně jeho cíle. Dále je třeba přezkoumat, zda omezující účinky na hospodářskou soutěž, které z něj vyplývají, jsou nutně spjaté se sledováním uvedených cílů. Důvody obecného zájmu, zvláště zájem na řádném výkonu profese, totiž mohou odůvodňovat nepoužití čl. 101 odst. 1 SFEU na některá omezení hospodářské soutěže, pokud

jsou nezbytná. V tomto ohledu jednání profesní komory shromažďující lékárníky, z nichž alespoň část vykonává hospodářskou činnost a může být označena za podniky, musí být zasazena do právního rámce vytvořeného zákonodárcem a správními orgány, jelikož tato komora sama nemá nařizovací pravomoc.

Pokud tedy tato komora jedná na základě výkladu odporujícího doslovnému smyslu předpisů, nebo dokonce činí jejich výklad přísnějším v rámci určité strategie, nemohou její jednání nespadat pod čl. 101 odst. 1 SFEU na základě argumentu, podle kterého jsou inherentní sledování legitimního cíle. Komise v tomto ohledu správně uvádí, že orgánu zastupujícímu soukromé osoby nepřisluší rozšířit rozsah ochrany zákona ve snaze chránit zájem skupiny, zatímco zákonodárce stanovil meze poskytované ochrany a ponechal možnost určité konkurence.

(viz body 37, 38, 40, 41, 347)

3. Uznání pravomoci členských států omezovat svobodu usazování z důvodu ochrany veřejného zdraví nepovoluje soukromým subjektům nebo orgánům, jež je zastupují, nedodržovat pravidla Smlouvy v oblasti práva hospodářské soutěže ukládáním omezení hospodářské soutěže, která nestanoví ani samotný stát.

(viz bod 49)

4. Viz znění rozhodnutí.

(viz body 53-57, 61)

5. V oblasti uplatnění pravidel hospodářské soutěže, pokud se vnitrostátní zákonodárce domníval, že nezávislost profese může být dostatečně zajištěna kombinovaným použitím dvou zábran, totiž na jedné straně omezením kapitálových podílů neodborníků ve společnostech pro výkon svobodného povolání (SEL) na nejvýše 25 % a na druhé straně vlastnictvím většiny hlasovacích práv osobami vykonávajícími svou profesi v rámci SEL, musí lékárnická komora jednat v rámci těchto mezí, jelikož zásada profesní nezávislosti nemůže být záminkou k omezení přístupu ke kapitálu SEL ve strukturách, jež jsou v souladu se zákonem. Z toho vyplývá, že zásahy takové komory, která se systematicky rozhodla stanovit výklad, který byl nejméně výhodný pro otevření trhu skupinám laboratoří, mají nadměrnou povahu.

Stejně tak, pokud jde o použití techniky rozdělení, spočívající v rozdělení vlastnického práva k podílům v SEL mezi poživací právo, poskytující hlasovací právo k rozdělení zisků a právo obdržet dividendy, a vlastnictví bez užívacího a poživacího práva, zastává taková komora zásadní postoj, který není v souladu s použitelným právním rámcem a který ji vedl k tomu, že bránila uspořádáním, jež byla v souladu se zákonem tím, že požadovala, aby ve stanovách nebylo uvedeno žádné rozdělení bez ohledu na vlastněnou část kapitálu.

(viz body 89, 91, 100, 110, 125, 126)

6. V oblasti uplatnění pravidel hospodářské soutěže vzhledem k vnitrostátnímu právnímu rámci, ohledně něhož nebylo zpochybněno, že může být předmětem výkladu, lékárnická komora nedodrží meze svých zákonných pravomocí tím, že si přisvojí určitou regulační pravomoc, a tím, že ztíží povinnosti společností pro výkon svobodného povolání usilujících o uplatnění své zákonné možnosti otevření jejich kapitálu, zejména pokud opakovaně a na základě svého vlastního výkladu zákona vyžaduje, aby jí byly oznamovány pohyby akcií v kapitálu takových společností, a v případě odmítnutí, podává stížnost a systematicky zahajuje disciplinární řízení proti dotyčným společnostem, a že z listinných důkazů vyplývá strategie spočívající v pokusu bránit pronikání skupin laboratoří na trh.

(viz body 170, 180, 186, 192)

7. V oblasti provedení pravidel hospodářské soutěže, vyplývá povinnost uvést odůvodnění rozhodnutí o kontrole Komise z čl. 20 odst. 4 nařízení č. 1/2003, podle kterého rozhodnutí o kontrole musí uvést předmět a účel kontroly s cílem ochrany práva dotyčných podniků na obhajobu v tomto stadiu šetření. V tomto ohledu, i když Komise musí co nejpřesněji uvést domněnky, které zamýšlí ověřit, nemá povinnost provést přesnou právní kvalifikaci dotčených protiprávních jednání. Je od ní požadován jen popis základních charakteristik předpokládaného protiprávního jednání, neboť ještě nemá k dispozici přesné informace nezbytné k tomu, aby mohla poskytnout konkrétní právní posouzení, a nejprve musí přezkoumat opodstatněnost svého podezření, jakož i význam nastalých událostí.

(viz body 219-221, 231)

8. Viz znění rozhodnutí.

(viz bod 223)

9. Viz znění rozhodnutí.

(viz bod 235)

10. Viz znění rozhodnutí.

(viz bod 305)

11. Viz znění rozhodnutí.

(viz body 307-310)

12. V hospodářském a právním kontextu, charakterizovaném trhem služeb analýz v oboru lékařské biologie, ponechávajícímu pouze omezenou možnost cenové hospodářské soutěže prostřednictvím slev ceny za analýzy provedené v rámci pracovního lékařství, mezi laboratořemi a s nemocničními zařízeními nebo subjekty sociálního zabezpečení, mají rozhodnutí a praktiky lékárnické komory směřující ke stanovení cen na trhu protisoutěžní účel, jenž je v rozporu s čl. 101 odst. 1 SFEU, aniž by bylo třeba prokázat jejich konkrétní důsledky na trhu. Za těchto podmínek nelze tvrdit, že cílem komory v oblasti slev je chránit veřejné zdraví prosazováním dodržování zásady profesní nezávislosti lékárníků specializujících se na lékařskou biologii, jelikož jednání komory v oblasti slev je založeno na extenzivním výkladu právního rámce. Každopádně skutečnost, že komora mohla sledovat legitimní cíl, nevylučuje, že její jednání v oblasti slev může být považováno za jednání s cílem omezení hospodářské soutěže.

(viz body 322, 327, 346, 347)

13. Viz znění rozhodnutí.

(viz body 334-342)

14. Viz znění rozhodnutí.

(viz body 351-353)

15. Viz znění rozhodnutí.

(viz bod 356)

16. Viz znění rozhodnutí.

(viz body 359, 360)

17. Viz znění rozhodnutí.

(viz bod 362)

18. Viz znění rozhodnutí.

(viz body 359, 361, 365, 369)

19. Viz znění rozhodnutí.

(viz body 370, 371)

20. Viz znění rozhodnutí.

(viz body 375-382)

21. Viz znění rozhodnutí.

(viz body 384-388)